Research Article

ผลของการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่มีต่อพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

EFFECTS OF MORAL PROJECT ACTIVITIES MANAGEMENT ON SAVING BEHAVIOR OF LOWER SECONDARY STUDENTS

ปาริชาติ แจ่มแจ้ง* และ พิชาติ แก้วพวง
วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Parichat Jamjeang* and Pichart Kaewpuang
College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: 6451751604204@pnru.ac.th

Received: 16-10-2022
Revised: 31-10-2022
Accepted: 08-12-2022

บทคัดย่อ

งานนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 305 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรมแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม 2) ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม พฤติกรรมความมัธยัสถ์ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ABSTRACT

This research article aimed to compare the saving of the lower secondary students before and after the moral project activities management, and to study the satisfaction of lower secondary students on the moral project activities management. This research was the quasi-experimental research. The population which are used in the research was 305 lower secondary students under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Area 2. The samples were 50 students in the first semester of the academic year 2022, under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Area 2. The research instruments consisted of lesson plans using moral project activities management, a saving evaluation form, and a satisfaction evaluation form. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation.

The research results were found that the saving of lower secondary students before using moral project activities management was at a moderate level and after using moral project activities management was at a high level which higher than before using moral project activities management. The satisfaction of lower secondary school students on the moral project activities management was at a high level.

Keywords: Moral project activities management, Saving behavior, Lower secondary students

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประเทศไทยจัดเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าในศตวรรษที่ 21 โดยปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างและผลักดันความก้าวหน้าของประเทศชาติ คือ เยาวชนไทยที่มีความรู้ ความสามรถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการดำรงชีวิต ค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ การประหยัดมัธยัสถ์อดออม ดังนั้นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความตระหนักในค่านิยมดังกล่าวจะเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างนิสัยและค่านิยมในการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยให้ลดน้อยลง ฝึกฝนให้เยาวชนใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง (Suwanluen, 2019) ความมัธยัสถ์พิจารณาได้จากการออม คือ รายได้หรือเงินส่วนหนึ่งที่เหลืออยู่ที่นอกเหลือจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หรือที่กันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบันโดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งการใช้เงินออมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น ถือไว้เป็นเงินสด นำเงินออมไปฝากธนาคาร หรือนำเงินออมไปซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น (Channak, 2017)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาสภาพเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะวิกฤตจุดอ่อนประการหนึ่งของคนไทย คือ ขาดการประหยัดและอดออม ทำให้มีการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย เกินกว่าฐานะและรายได้ทำให้เป็นหนี้ จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า หนี้สินส่วนบุคคลของประชาชนทั่วประเทศมีหนี้สินเฉลี่ย 115,355 บาท ต่อคน (Khongtong, 2017) สอดคล้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) ส่วนใหญ่มีความฟุ่มเฟือยและไม่รู้จักความมัธยัสถ์อดออม เนื่องจากนักเรียนซื้อสิ่งของหรือใช้สิ่งของตามความนิยมของสังคม ไม่รู้จักเก็บ

อุปกรณ์การเรียนหรือปิดพัดลมให้เรียบร้อยก่อนออกนอกห้องเรียน (Parakeaw, 2022: Interview) จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขาดความมัธยัสถ์นั่นเอง

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการพัฒนาพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้การจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งการสอนแบบโครงงานคุณธรรมเป็นการรวมกลุ่มกันของผู้เรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทำโครงงานด้านคุณธรรมโดยนำปัญหาที่ประสบในสังคมตามความสนใจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้เรียนวิธีการเรียนรู้การร่วมมือทำงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกัน เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ศึกษา สำรวจ ค้นคว้าทดลองคิดคัน เน้นการนำปัญหาคุณธรรมในชีวิตจริงมาเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยกระตุ้นแนะนำให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน (Netwong, 2016) และเพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยให้นักเรียนจัดทำโครงการคุณธรรมให้สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นนามธรรมยากต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดคุณธรรมจึงได้มีวิธีการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (Pongsansee, 2021) ทั้งนี้โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่อยู่ในชุมชนชนบท มีฐานะค่อนข้างยากจน มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมตามคติพจน์ของโรงเรียนที่ว่า “ทำดี คิดดี มีคุณธรรม” โดยบริบทของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมัธยัสถ์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นการปลูกฝังและค่านิยมพฤติกรรมความมัธยัสถ์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นหลักการและแนวทางในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมความมัธยัสถ์หลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม
2. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนโดยเน้นการเสริมสร้างพฤติกรรมความมัธยัสถ์
2. ได้นวัตกรรมและผลผลิตของการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่สะท้อนพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 305 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) ที่มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random sampling) มีการจัดนักเรียนแบบคละเพศ อายุ และความสามารถ นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตด้านพฤติกรรมความมัธยัสถ์

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

ตัวแปรตาม คือ 1) พฤติกรรมความมัธยัสถ์ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงงาน ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาเชิงบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่

3.1 เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

3.2 ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมความมัธยัสถ์ (Meaning and Importance of Saving)

3.3 การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ (3R: Recycle, Reuse and Reduce)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทำการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 8 ชั่วโมง ระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2565

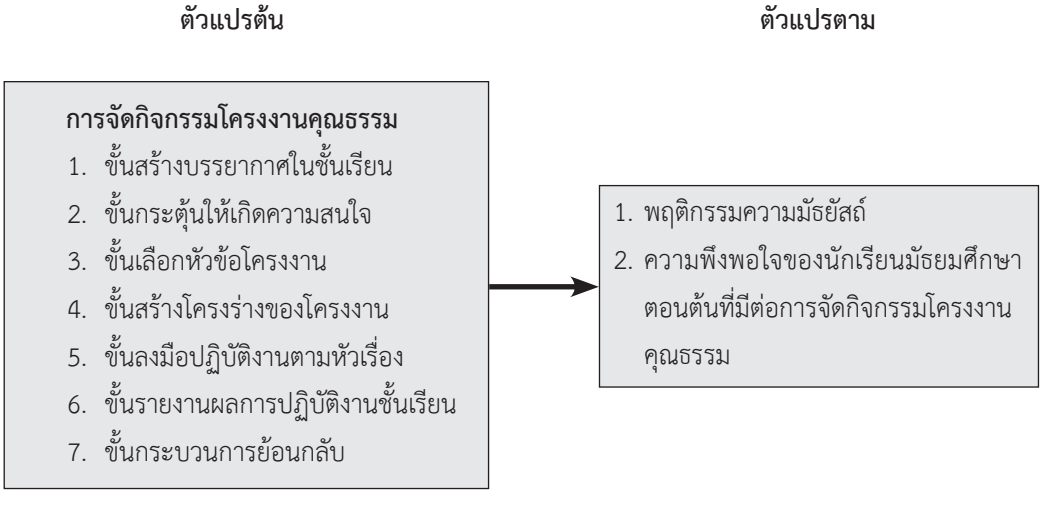
กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม จัดทำขึ้นเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี รวมไปถึงคุณธรรม จริยธรรมด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นความมัธยัสถ์และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการมัธยัสถ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เพื่อความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเพิ่มคุณธรรมในจิตใจถ้ายึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปฏิบัติกับชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นสุข ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงงานตามแนวคิดของ Kaewpuang (2022) มาใช้เป็นการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 2) ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ 3) ขั้นเลือกหัวข้อโครงงาน 4) ขั้นสร้างโครงร่างของโครงงาน 5) ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวเรื่อง 6) ขั้นรายงานผลการปฏิบัติงานชั้นเรียน 7) ขั้นกระบวนการย้อนกลับ

2. พฤติกรรมความมัธยัสถ์ คือ คุณลักษณะที่แสดงถึงการบริโภคใช้สอยไม่ให้สูญเปล่า กินและใช้ให้คุ้มค่าคุ้มราคา เลือกใช้สิ่งจำเป็นต้องมี อยู่อย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัดและอดออม ไม่ฟุ่มเฟือย

ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น ซึ่งในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้ การแสดงออกถึงการรู้จักดำเนินชีวิตอย่างประหยัดในการใช้ทรัพย์สินของตนเอง และผู้อื่น เช่น เงิน สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัดและคุ้มค่า ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่าย เงินของตนเอง มีการเปรียบเทียบปริมาณคุณภาพกับราคาของสินค้า การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การไม่ซื้อของที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นกับตนเอง การนำสิ่งของเหลือใช้มาดัดแปลง Tangrod (1997) ให้ความหมายว่า “ประหยัด” หมายถึง การรู้จักอดออม การรู้จักบริโภคสินค้าเท่าที่จำเป็นและลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยการประหยัด แบ่งการประหยัดเป็น 3 ประเภท คือ (1) การประหยัดทรัพย์ หมายถึง การรู้จักสัดส่วนรายได้ของตนตามความจำเป็น รู้จักเลือกซื้อสิ่งของที่สามารถใช้ได้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย เลือกใช้จ่ายแต่สิ่งที่จำเป็นเท่านั้น (2) การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักคุณค่าของเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด โดยไม่ปล่อยให้ผ่านไปโดยไร้ประโยชน์ (3) การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักประโยชน์และคุ้มค่าของทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ต้นไม้ เป็นต้น ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต่อตนเองและสังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากการมัธยัสถ์คือเพื่อให้ทุกคนรู้จักปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจถ้ายึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปปฏิบัติกับชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งสามารถ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The Single Group Pretest Posttest Design) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. **การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน** ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังนี้
   1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมโครงงาน
   1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 305 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) ที่มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random sampling) มีการจัดนักเรียนแบบคละเพศ อายุ และความสามารถ นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตด้านพฤติกรรมความมัธยัสถ์

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม จำนวน 1 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 8 ชั่วโมง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.67 ซึ่งขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางเชิงบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม จำนวน 1 แผน และนำแผนการจัดการเรียนรู้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องกับความเหมาะสมระหว่างหน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานคุณธรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจเพื่อพิจารณาประเมินความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนในการใช้ภาษา สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สอนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการพิจารณาคุณภาพของแผน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.67

3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

3.2.1 แบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ ถือว่ามีความเหมาะสม และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ซึ่งขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์

2) สร้างแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมความมัธยัสถ์ ซึ่งกำหนดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมาก
3 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อย
1 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและมาปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาลงความเห็นว่าแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์มีความถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการกับการนำไปประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ

5) นำแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 จากนั้นนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ ถือว่ามีความเหมาะสม และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 ซึ่งขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งกำหนดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและมาปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาลงความเห็นว่าแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ มีความถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการกับการนำไปประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ

5) นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 จากนั้นนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การออกแบบการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนเรียนและหลังเรียน (The Single Group Pretest Posttest Design) ดังตาราง

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	การประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ก่อนเรียน	ทดลอง	การประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์หลังเรียน
E	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

E = กลุ่มตัวอย่าง

T1 = ประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ก่อนการจัดกิจกรรม

X = การจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

T2 = ประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์หลังการจัดกิจกรรม

5. การดำเนินการทดลอง

5.1 ทำหนังสือชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

5.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่มีต่อพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น โดยใช้เป็นระยะเวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง มี 7 ขั้นประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 2) ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ 3) ขั้นเลือกหัวข้อโครงงาน 4) ขั้นสร้างโครงร่างของโครงงาน 5) ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวเรื่อง 6) ขั้นรายงานผลการปฏิบัติงานชั้นเรียน 7) ขั้นกระบวนการย้อนกลับ

5.4 ประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นหลังจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากการทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

6.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบประเมินพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้คะแนนตามเกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Sisaat,1997) และนำมาแปลผลดังนี้

6.2.1 เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

5 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมาก
3 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อย
1 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.2.2 การแปลผลของความความมัธยัสถ์มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีพฤติกรรมความมัธยัสถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.3 นำการประเมินความมัธยัสถ์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม

6.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม โดยการให้คะแนนตามเกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Sisaat,1997) และนำมาแปลผลดังนี้

6.4.1 เกณฑ์การให้คะแนน

5 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.4.2 กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งแสดงดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม โดยภาพรวม

ความมัธยัสถ์	ก่อนจัดกิจกรรม			หลังจัดกิจกรรม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
	3.22	1.00	ปานกลาง	4.23	0.79	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมโดยภาพรวม ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.22) และหลังจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมรายข้อ

ความมัธยัสถ์	ก่อนจัดกิจกรรม			หลังจัดกิจกรรม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการวางแผนการใช้เงินอย่างรอบคอบ	3.26	1.14	ปานกลาง	4.28	0.90	มาก
2. ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเสมอ	2.86	1.23	ปานกลาง	3.86	1.14	มาก
3. มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายและนำมาเก็บออมเงิน	3.24	1.19	ปานกลาง	4.18	0.94	มาก
4. นำเงินทุนการศึกษาไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์	3.44	1.03	ปานกลาง	4.40	0.86	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความมัธยัสถ์	ก่อนจัดกิจกรรม			หลังจัดกิจกรรม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
5. เปรียบเทียบคุณภาพกับราคาของสินค้าและบริการก่อนตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ	3.22	1.06	ปานกลาง	4.38	0.81	มาก
6. ไม่ซื้อของที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นกับตนเอง	3.16	1.28	ปานกลาง	4.50	0.71	มาก
7. เก็บและตรวจสอบอุปกรณ์การเรียนทุกครั้งหลังใช้งาน	3.40	1.25	ปานกลาง	4.20	0.97	มาก
8. ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัด	3.30	1.13	ปานกลาง	4.26	0.94	มาก
9. เมื่อทำอุปกรณ์การเรียนหล่นหรือหายจะติดตามมาก่อน ที่จะซื้อของใหม่	3.30	1.28	ปานกลาง	4.24	0.94	มาก
10. ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งหลังเลิกใช้งาน	3.38	1.24	ปานกลาง	4.44	0.73	มาก
11. รู้จักแสวงหาความรู้ในเรื่องการประหยัดเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน	3.34	1.10	ปานกลาง	4.08	1.03	มาก
12. นำสิ่งของที่เสียแล้วกับมาซ่อมแซมให้ใช้ได้	2.92	1.19	ปานกลาง	4.02	1.06	มาก
13. มีการนำสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์ใหม่	2.94	1.17	ปานกลาง	4.06	1.00	มาก
14. ปลูกพืชผักสวนครัวที่สามารถกินได้ไว้ที่บ้านเพื่อประกอบอาหาร	3.12	1.36	ปานกลาง	4.22	1.07	มาก
15. หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารนอกบ้าน	3.48	1.37	ปานกลาง	4.36	1.05	มาก
รวม	**3.22**	**1.00**	**ปานกลาง**	**4.23**	**0.79**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแสดงให้เห็นว่า ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($\overline{X}$ = 3.22) และหลังจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยหลังการจัดกิจกรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ไม่ซื้อของที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นกับตนเอง ($\overline{X}$ = 4.50) รองลงมาคือ ข้อ 10 ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งหลังเลิกใช้งาน ($\overline{X}$ = 4.44) และข้อ 15 หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารนอกบ้าน ($\overline{X}$ = 4.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

ความพึงพอใจ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมเกี่ยวกับความมัธยัสถ์	4.37	0.76	มาก
2. การชี้แจงและให้คำแนะนำกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมอย่างชัดเจน	4.47	0.57	มาก
3. การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม	4.47	0.63	มาก
4. การให้นักเรียนรู้จักการนำวัสดุเหลือใช้มาจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม	4.33	0.61	มาก
5. กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมโครงงานคุณธรรมอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบ	4.22	1.09	มาก
6. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยใช้วิดิทัศน์และคำถามปลุกเร้าคุณธรรม	4.02	0.94	มาก
7. การเลือกหัวข้อโครงงานคุณธรรมที่กลุ่มสนใจ	4.14	1.05	มาก
8. การลงมือปฏิบัติโครงงานคุณธรรมอย่างเป็นระบบ	4.04	0.88	มาก
9. การให้นักเรียนนำเสนอผลงานตนเองจากการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม	4.20	1.05	มาก
10. การเห็นคุณค่าของความมัธยัสถ์จากการทำโครงงานคุณธรรม	4.50	0.63	มาก
รวม	**4.28**	**0.82**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28) ซึ่งข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อ 10 การเห็นคุณค่าของความมัธยัสถ์จากการทำโครงงานคุณธรรม ($\overline{X}$ = 4.50) รองลงมาคือ ข้อ 2 การชี้แจงและให้คำแนะนำกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.47) และข้อ 3 การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ($\overline{X}$ = 4.47) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านพฤติกรรมความมัธยัสถ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการเปรียบเทียบความมัธยัสถ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมโดยภาพรวม ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางและหลังจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแสดงให้เห็นว่า ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อและหลังจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเน้นการเสริมสร้างพฤติกรรมความมัธยัสถ์ ซึ่งทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นกระบวนการหรือวิธีการที่จะทำให้ตนเองเกิดความมัธยัสถ์

ที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้วิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมตามแผนที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์และผลดีของความมัธยัสถ์ เพราะผู้วิจัยได้นำหลักและแนวคิดที่ได้ศึกษามาบูรณาการวางแผนการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มจากขั้นที่ 1 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ตนเองเห็น ให้นักเรียนรู้จักการคำถามและหาคำตอบด้วยตนเองโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านโครงงานคุณธรรม ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการสนใจและมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมโครงงานคุณธรรมโดยการให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมการทำกิจกรรมผ่านทางวิดีทัศน์เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกและความคิดของนักเรียนหลังจากการดูวิดีทัศน์ ขั้นที่ 3 นักเรียนมีความคิดและแนวทางในการเลือกหัวข้อในการทำโครงงานตามที่ตนเองสนใจ ซึ่งขั้นตอนนี้ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการชี้แจงขั้นตอนการทำโครงงาน ขั้นที่ 4 นักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงานก่อนลงมือทำอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผนโดยการเขียนโครงร่างของโครงงาน ขั้นที่ 5 นักเรียนมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามแผนงานที่วางไว้ ขั้นที่ 6 นักเรียนมีการอภิปรายผลและแสดงผลงานของตนเอง ขั้นที่ 7 นักเรียนสามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งมีการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากกิจกรรมโครงงานนั้นนักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้าง ตัวอย่างโครงงานที่นักเรียนได้ทำและประสบความสำเร็จ คือ การทำที่ดักปลาจากกระป๋อง การทำถังขยะจากกล่องกระดาษ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pongsansee (2021) ที่ได้ศึกษารายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ 4.1) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ พบว่าผลการดำเนินงานมาตรฐาน 4 ด้านโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 4.2) ผลการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ Kumsang (2018) ที่ได้ศึกษา พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า (1) พฤติกรรมการประหยัด การส่งเสริมพฤติกรรมจากครอบครัว การส่งเสริมพฤติกรรมจากโรงเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต การเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน อยู่ในระดับมาก (2) พฤติกรรมการประหยัด เมื่อจำแนกตามระดับตาม เพศ ลักษณะการพักอาศัย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในแต่ละวัน อาชีพหลักของผู้ปกครอง สถานที่ตั้งของโรงเรียน ไม่พบความแตกต่าง (3) การส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดจากโรงเรียน การเลียนแบบพฤติกรรมการประหยัดจากเพื่อน การส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดจากครอบครัวและลักษณะมุ่งอนาคต สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมของนักเรียน ได้ร้อยละ 59.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากก่อนการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจ สร้างข้อตกลงกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยเฉพาะการกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สนใจที่จะทำโครงงานคุณธรรม ในขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวข้อ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนเต็มใจลงมือทำโครงงานคุณธรรม

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานเป็นทีม และขั้นกระบวนการย้อนกลับ นักเรียนได้สะท้อนแนวคิดและแนวทางการทำโครงงานคุณธรรม เห็นคุณค่าในผลผลิตของโครงงานคุณธรรมที่สะท้อนว่าตนมีพฤติกรรมความมัธยัสถ์ เช่น การทำที่ดักปลาจากกระป๋องน้ำมันสน การนำขวดพลาสติกมาทำเป็นเก้าอี้ การทำดอกไม้จากหลอดที่ใช้แล้ว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pongsansee (2021) ที่ได้ศึกษารายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ Weawsabok (2012) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีโดยภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการมีวินัย นักเรียน มีการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีการทำความเคารพครูยอมรับความคิดเห็นคนอื่น มาโรงเรียนตรงเวลาและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนยอมรับผิดกับสิ่งที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ทำความสุจริตที่นำตนเอง ต่อเพื่อนผู้ปกครองทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้านความเมตตานักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือเพื่อนจัดกิจกรรมโรงเรียนเสมอ ช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานหลังกลับจากโรงเรียนไป ให้อาหารสัตว์เลี้ยงเสมอ ไปทำบุญตักบาตรประจำด้านความประหยัดนักเรียนพอใจการกับเงินที่บิดามารดาให้ใช้จ่ายแต่ละครั้ง ปิดไฟฟ้า น้ำทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ มีการออมเงินที่เหลืออย่างระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การทำโครงงานคุณธรรมพัฒนาพฤติกรรมความมัธยัสถ์ในช่วงสถานการณ์โควิด ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกผู้เรียน อย่างมากในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานงานกับผู้ปกครองในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมเพราะผู้ปกครองต้องแยกขยะแห้งและขยะเปียกออกจากกันเพื่อให้นักเรียนสามารถคัดเลือกขยะแห้งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อกลับมาใช้ใหม่ได้

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สื่อมีความจำเป็นในการสร้างความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำโครงงานคุณธรรมและการทำโครงงานคุณธรรมในช่วงสถานการณ์โควิดผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกผู้เรียน อย่างมากในการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดเตรียมวิดีทัศน์ที่น่าสนใจเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน และแนวทางในการทำโครงงานคุณธรรม เช่น สิ่งประดิษฐ์เหลือใช้ที่ประดิษฐ์จากขวดพลาสติก วีดิทัศน์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่า โครงงานคุณธรรมสามารถบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ ได้และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการที่สำคัญ คือ การใฝ่เรียนรู้ ความมีวินัยในตนเอง และจิตสาธารณะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมและผลที่เกิดขึ้นหลังการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรม นอกจากนี้

ผู้วิจัยได้สังเกต พฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรมของโครงงานคุณธรรม ซึ่งพบว่า นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

2.1 การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ เช่น การใฝ่เรียนรู้ ความมีวินัยในตนเอง และจิตสาธารณะ เป็นต้น

2.2 ผลของการจัดกิจกรรมโครงงานคุณธรรมที่มีต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือและขอบใจนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาคาร) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความร่วมมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

Channak, B. (2017). **Saving**. Retrieved from https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm [2017, 20 Mar.]

Kaewpung, P. (2022). **Science of Social Studies Learning Management**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Khongtong, N. (2017). **The Conditions Promoting the Saving of High School Students who are members of the banking school Loburi**. (Master Thesis). Bangkok, Silpakorn University.

Kumsang W. and Phoyen K. (2018). Saving Behaviors of the Grade Six Students in Samut Sakhon School. **Education Journal, 4**(3), 45-56. (In Thai)

Netwong, T. (2016). Development of Moral Reasoning by Teaching Virtues Project Following Sufficiency Economy Philosophy. **Industrial Education Journal, 15**(1), 121-128. (In Thai)

Parakeaw, S. (2022, 10 Sep.). **Problems on Saving of Lower Secondary Students. Teacher.** Wat Huawieng School.

Pongsansee, P. (2021). **The Evaluation of the project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan**

Primary Educational Service Area Office. **Eau Heritage Journal**, 168-178. (In Thai)

Sisaat, B., Nilkaew, B. (1997) **Preliminary research.** (6th ed.).Maha Sarakham. Srinakharinwirot University.

Suwanluen, D. (2019). **Interests and Acknowledgement on a Saving plan and Saving behavior of Undergrads Students at Thaksin University in Phattalung Campus.** (Master Thesis). Phattalung. Prince of Songkla University.

Tangrod, U. (1997). **Media exposure on the economizing policy, benefit of information to the purchasing behavior of foreign luxury goods during the economic crisis of teenagers in Bangkok metropolis**. (Master Thesis), Chulalongkorn University.

Weawsabok, P.K. (2012). **Satisfaction of secondary school students toward ethic and morality cultivation in nontaburi municiplenary.** Master of Buddhist Studies degree program Education Administration graduate school. Mahachulalongkornrajavidyalaya University.